

prostoru ku stavbě určeného (§ 107 hor. z.). Propůjčení měr denních obsahuje jen zatímné oprávnění; proto nemůže oprávněný nebo ten, jemuž byly propůjčeny míry denní, ničeho namítati proti stanovení přiměřené lhůty a to tím méně, ježto vlastník je povinen snášeti jen ta obmezení, jichž vyžaduje nutně účel hor. Stavby v mezích pole důlního připouštějí se též po jeho propůjčení, aniž musí jednání dle práva horního o opatřeních pro provozování hor snad potřebných předcházeti politickému povolení ke stavbě (rozh. spr. s. ze dne 12. října 1889 č. 3287, sb. »Budwinski« č. 4874).

Je-li však stavba ohrožena vzdělávacími poměry hor, může úřad stavební dle svého uvážení schváliti stavbu jen, budou-li učiněna bezpečnostní opatření, nebo povolení ku stavbě odeprítí (nál. spr. s. ze dne 23. listopadu 1887 č. 3202, sb. »Budwinski« č. 3779).

2. Ku provádění budov, staveb vodních, silnic, mostů, železnic, strojů a jinakých staveb musí si držitel hor vymoci stavební povolení úřadu politického a oznámiti dokončení stavby úřadu hornímu (§ 133 hor. z.). Taková oznámení mají v zápětí, že úřad horní zapíše stavby do knihy propůjček, ježto k tomu při více úkonech úředních musí po zákonu zřetel vzíti. Oznamují-li se strojové stavby v dolu, zachovej úřad horní jen z ohledů horní policie potřebnou péči; není-li předloženými doklady a plány stavebními úřad horní dostatečně uspokojen, předsevezme místní ohledání a nařídí nutná opatření policejní (§ 81 prov. nař.).

Jde-li o stavbu, již chrániti nutno z ohledů veřejných a jež byla zřízena v mezích pole důlního, byť i teprve po jeho propůjčení bez vrchnostenského schválení, nařídí se opatření bezpečnostní, pokud jsou ohledy veřejné dolováním ohroženy (rozh. spr. s. ze dne 3. února 1877 č. 83, sb. »Budwinski« č. 33).

Prozatímní opatření naříditi může, pokud zákon výjimky výslovně nestanoví, jen ten úřad, jenž je příslušným ve věci samé (roz. správ. s. ze dne 28. ledna 1885 č. 278, sb. »Budwinski« č. 2383).

3. Držitel hor není zodpověden za poškození budov, vodovodů nebo jinakých staveb, jež byly zřízeny v mezích pole důlního teprve po jeho propůjčení bez vrchnostenského povolení ku stavbě (§ 106 hor. z.).

Stavba (v právu občanském).

I. Část všeobecná.

Držitel věci nemovité nebo práva věcného je oprávněn žádati za zákaz provádění nebo bourání stavby nebo jiného díla, pokud by činností takovou byl rušen ve právech svých. Za zákaz takový žádati však může jen tehda, jestliže se stavebník proti němu nezaopatřil dle předpisů civ. ř. s. (§ 340 o. o. z.). Nemůže tedy žádati za zákaz ten, jestliže stavebník se náležitě zachoval, t. j. u příslušného úřadu stavebního za povolení ku stavbě (bourání) zažádal a držitel ve své držbě rušený ke komisi stavební, jež dle řádu stavebního předchází udělení povolení ku stavbě, se nedostavil, ač k ní rádně a v čas pozván byl, nebo sice se dostavil, avšak námitek proti povolení ku stavbě nečinil (čl. XXXVII. uv. z. k c. ř. s.).

Dostavil-li se však rušený držitel ku komisi a činil-li námítky soukromoprávní (o veřejnoprávních rozhoduje úřad stavební), tu pokusí se komise předkem o smír, nebude-li však docílen, odkázány budou námítky na pořad práva. Stavebník nebo rušený držitel může pak nastoupiti žalobou určovací (kladnou neb zápornou, § 228 c. ř. s.), jež nastoupila na

místo žaloby vyzývací, již připouštěl § 72 starého ř. s. Až do rozhodnutí sporu zakáže soud k žádosti rušeného držitele (třeba v žalobě obsažené) zpravidla pokračování ve stavbě nebo bourání. Výjimka nastává, je-li tu blízké patrné nebezpečí neb dá-li stavebník přiměřenou jistotu, že věc uvede do předešlého stavu a nahradí škodu, a žalobce nenabídne jistoty za následky žádaného zákazu.

Je-li cizí stavba na sesutí a hrozí-li tím držiteli práva věcného (k ohroženému pozemku) patrná škoda, je oprávněn žádati jistotu (cautio damni infecti) (§ 343 o. o. z.).

II. Poměry nájemní.

Třeba-li pronajatou budovu znova vystavěti, může nájemce žádati za předčasné zrušení smlouvy (§ 1118 o. o. z.) (viz čl. Pacht a nájem).

III. Služebnosti požívání (ususfructus).

Poživatel obstaratí musí opravy, jichž třeba k zachování věci (§ 483 o. o. z.). Je-li třeba stavěti pro stáří budovy nebo náhodu a vlastník k oznámení poživatele sám staví na svůj vlastní náklad, nahradí mu poživatel úroky z vynaloženého kapitálu, avšak jen potud, pokud se zlepši jeho požívání (§ 514 o. o. z.). Nemůže-li neb nechce-li vlastník sám stavěti, může poživatel buď sám stavěti a po skončení usufuktu náhradu, jako poctivý držitel žádati neb toho se domáhati, co mu ujde tím, že stavěno nebylo (§ 515 o. o. z.). Stavby, jež nejsou nutnými, avšak jsou vhodnými k rozmnožení výnosu, nemusí poživatel, nebyl-li úplně odškodněn, dovoliti (§ 516 o. o. z.). (Viz čl. Požívání.)

IV. Stavění cizím stavivem na cizím pozemku.

Staví-li někdo na svém pozemku cizím stavivem, stane se sice budova jeho vlastnictvím, avšak musí nahraditi poškozenému stavivo, nenabyl-li ho způsobem v § 367 o. o. z. uvedeným a sice nahradí jeho obecnou cenu a jednal-li nepoctivě nejen jeho nejvyšší cenu (cenu trhovou v době užití, nikoliv hodnotu zvláštní obliby [Stubenrauch: Commentar zum allg. b. G. B.]), nýbrž též veškeru škodu (§ 417 o. o. z.), (která vznikla vlastníkovu staviva na př. tím, že sám nemohl stavěti). Stavěl-li někdo svým stavivem na cizím pozemku, a sice bez vůle a vědomí vlastníka, připadá budova vlastníkovu pozemku; poctivý stavitel žádati může náhradu nákladů nutných a užitečných; nepoctivý stavitel posuzuje se jako jednatel bez příkazu (může požadovati náhradu nákladů jen, když stavba je ku zřejmému a převládajícímu prospěchu vlastníka pozemku, § 1037 o. o. z.). Věděl-li vlastník pozemku o stavbě a nezakázal-li ihned poctivému držiteli stavěti, může žádati jen obecnou cenu za pozemek (§ 418 o. o. z.).

§ 419 o. o. z. obsahuje kombinaci obou zmíněných případů, když totiž někdo staví na cizím pozemku cizím stavivem. Stavba, kterou provedl scizitel na scizeném pozemku po tradici, avšak před zápisem knihovním, připadá mimoknihovnímu nabyvateli (rozh. nejv. s. ze dne 20. července 1871 č. 2952, sb. »Gl. U.« č. 4232). K § 418 o. o. z. nelze přihlížeti z moci úřední (rozh. nejv. s. ze dne 11. dubna 1877 č. 14.912, sb. »Gl. U.« č. 6450). Důkaz, že věděl vlastník pozemku o stavbě, přísluší staviteli (rozh. nejv. s. ze dne 21. prosince 1876 č. 10.649, sb. »Gl. U.« č. 6328). Vlastník pozemku může žádati v případě § 418 o. o. z. obecnou hodnotu, nikoliv však náhradu za to, že ušlo mu užívání pozemku po dobu stavby (rozh. nejv. s. ze dne 15. dubna 1868 č. 2235, sb. »Gl. U.« č. 3034). (Viz čl. Accessio.)